

Yurt Dışına Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmeni Olarak Atanan Sınıf Öğretmenlerinin Kültürlerarası İletişim Algıları

Hüseyin GÖRGÜLÜ¹ , Süleyman GÖKSOY²

Öz

Bu çalışmanın amacı yurt dışına Türkçe ve Türk kültürü öğretmeni olarak atanan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarını tespit etmektir. Araştırma, 2024 yılında yurt dışında aktif çalışan ve daha önce çalışmış sınıf öğretmenleriyle yürütülmüştür. Çalışmayı yapabilmek için amaçlı örneklem yöntemlerinden kartopu yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenine göre oluşturulmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu tekniği ve yüz yüze görüşmeyle toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Öğretmenlerin farklılık kavramına ve farkındalıklara ilişkin duyarlılık deneyimlerine dair ifadelerinde; gelenek, dil ve din kavramlarının ortak unsurlar olarak öne çıktığı görülmektedir. Sınıf öğretmenleri, duyarlılık kavramı ve duyarlılığa ilişkin deneyimleri temasında; gelenek ve göreneklere duyarlılık, yaşam tarzına duyarlılık ve dini duyarlılık kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Yine sınıf öğretmenleri beceriklilik kavramını ve beceriklilik ile ilgili deneyimlerini; kültürel beceriklilik ve dil becerikliliği kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Araştırma sonucunda öğretmenler, kültürlerarası farkındalığı kültürel ve sosyal yapı ile ilişkilendirdiler, kültürlerarası duyarlılığı iletişim ve etkileşimle ilişkilendirdiler, kültürlerarası becerikliliği ise kültürel ve dilsel alanda gelişim ile ilişkili olduğunu dile getirmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Sınıf öğretmeni, kültürlerarası iletişim, kültürlerarası farkındalık, kültürlerarası duyarlılık, kültürlerarası beceriklilik.

Geliş: 5 Kasım 2024, **Kabul:** 8 Mayıs 2025, **Yayın:** 25 Haziran 2025

Intercultural Communication Perceptions of Classroom Teachers Appointed Abroad as Turkish and Turkish Culture Teachers

Abstract

The aim of this study is to determine the intercultural communication perceptions of classroom teachers appointed abroad as Turkish and Turkish culture teachers. The research was conducted with classroom teachers who were actively working abroad and those who had previously worked abroad in 2024. The snowball method, a purposeful sampling method, was used to conduct the study. The research was conducted according to the qualitative research pattern. The data were collected using semi-structured interview form technique and face-to-face interview. A descriptive analysis technique and a qualitative analysis methods were used in the analyze of the data. In teachers' views on the concept of difference and their sensitivity experiences related to awareness, the concepts of tradition, language, and religion are seen as common elements. The study revealed that classroom teachers view the concept of sensitivity and their experiences related sensitivity, sensitivity to traditions and customs, sensitivity to lifestyle and religious sensitivity as common concepts. Similarly, classroom teachers view the concept of competence and experiences related to competence, cultural competence and language competence as common concepts. According to the research results, teachers associated intercultural awareness with cultural and social structure, associated intercultural sensitivity with communication and interaction, and stated that intercultural competence is related to development in the cultural and linguistic field.

Keywords: Classroom teacher, intercultural communication, intercultural awareness, intercultural sensitivity, intercultural resourcefulness.

Received: 5 November 2024, **Accepted:** 8 May 2025, **Published:** 25 June 2025

¹ Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Düzce, Sorumlu Yazar, gorgulu_54@hotmail.com

² Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Düzce, suleymangoksoy@duzce.edu.tr

Atf: Görgülü, H., & Göksoy, S. (2025). Yurt dışına Türkçe ve Türk kültürü öğretmeni olarak atanan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algıları. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi* 10(1), 25-40. <https://doi.org/10.47479/ihead.1579562>

© İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi. This is an open-access article under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Giriş

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği yenilik ve ilerlemeler “kültürlerarası iletişim” kavramının daha fazla kullanılmasına neden olmuştur. Farklı kültürel alanlarda elde edinilen çıkarımlar ve tecrübelerle geliştirilmiş kişiler arasındaki karşılıklı etkileşim ve alışverişe kültürlerarası iletişim denir (Bekiroğlu ve Balcı, 2014). Günümüzde iletişim teknolojilerinin dünyaya hâkim olması, uluslararası ilişkilerin gittikçe artması, uluslararası çalışma alanlarının çoğalması, bilim insanlarının ve öğrencilerin hareketliliği ve buna benzer faktörlerin artması farklı kültürler arasındaki iletişimi yoğunlaştırmıştır. Bu durumlar kültürlerarası iletişim yeterliliğini ön plana çıkarmıştır. Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin farklı kültürleri anlayabilmek adına gerekli olan bilgi, tutum, beceriden oluştuğu söylenebilir. Kültürlerarası iletişim yeterliliği “karşılıklı kültürel paylaşım yapılması arzulan paylaşımlar ortamında istenilen kültürel paylaşım düzeyine ulaşmak amacıyla etkin ve yerinde iletişim davranışları ortaya koyma becerisidir” (Chen, 1990). Kültürlerarası yeterlilik, kültürel paylaşım yapmak koşuluyla uygun yöntemlerle fikir üretme ve ortak bilinç gösterme becerisidir (Hammer vd., 2003). Kültürlerarası iletişim yeterliliği üç temel kavramın bir arada bulunmasıyla ortaya çıkmaktadır. Bu kavramlar; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal kabiliyetler olarak tanımlanmaktadır. Bu kavramlardan bilişsel boyut kültürlerarası çeşitliliğin farkına varılmasını, ikinci temel kavram olan duyuşsal boyut ise kültürlerarası duyarlılığı ve son boyut olan davranışsal boyut ise kültürlerarası becerikliliği temsil etmektedir (Chen ve Starosta, 1997).

Bilişsel boyutu ifade eden kültürlerarası farkındalık, kişinin iki ayrı kültür arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlayabilme kapasitesidir. İki kültür arasında çeşitlilikleri okuyabilmek, özgün olarak yeniden ifade etmek ve olayları yargıya bağlamaya çalışmak önemlidir. Kültürel farkındalık süreci içinde bulunan birey; bakışlar, jestler ve kıyafetler gibi bazı tüm dünya kültürlerinin kabul ettiği insan davranışlarının, iki farklı kültür insanı tarafından, kültürlerarası iletişim akışında nasıl işlediğini kavramaya başlar (Üstün, 2011). Kültürler arasındaki bu değişikliklerin özü, yalnızca ülkenin bulunduğu konum, lisan, inanış, kültürel sofra adabı vb. öğelere bağlı kalmamakta, o coğrafyada yetişen ve o coğrafyaya ait gelenek-göreneklerini özümseyen kişilerin kavrama, değer verme, bu gelenek-göreneklere sahip çıkma davranışlarıyla yakından ilişkilidir (Eğinli, 2011). Bu bahislerden dolayı iki farklı coğrafyanın insanları arasında ayrıtıcı çizgiler meydana gelmektedir.

Farklı ülke insanlarını tanıyan, anlayan ve olumlu davranışlar besleyen kişilere duyulan talebin kendini gösterdiği söylenebilir. Bu talebin nihayeti olarak kültürlerarası duyarlılık kavramı son zamanlarda önemli olmaya başlamıştır. Kültürlerarası duyarlılık kavramı çeşitli tanımlarla açıklanmaya çalışılmaktadır. Kültürlerarası duyarlılık, bireyin farklı kültürleri anlayarak bu farklılıklara saygılı ve uyumlu davranabilmesi, aynı zamanda kültürel etkileşimlerde olumlu tutumlar geliştirebilme becerisidir (Chen ve Starosta, 1997). Hammer vd. (2003) ise kültürlerarası duyarlılık kavramını kültürel çeşitliliklerle alakalı olarak yaşananlardan çıkarımda bulunma ve bu çıkarımlardan haberdar olma kabiliyeti olarak ifade etmektedir. Bulduk vd. (2011) kültürlerarası duyarlılık kavramını “kültürlerarası değişiklikleri kavrama, değişiklikleri içselleştirme ve onaylamada kendi içsel olgunlaşmayı sağlamak amacıyla ihtiyaç duyulan süregelen istek” şeklinde ifade etmektedir. Fritz vd. (2002) göre kültürlerarası duyarlılık bireyin değişik değerlere sahip kişiler, vakalar veya mekânlar ile karşılaştığında bu çeşitlilikleri öğrenme, olumlu duygular besleme veya ilgi duyma gibi duygusal yönelimleri içine alır. Kültürlerarası duyarlılık bir anlamda da iki farklı kültürden gelen bireylerin kendi görüşlerine karşı hassas davranmaktır (Bhawuk ve Brislin, 1992). Chen ve Starosta (1997) kültürlerarası uyum bilincine sahip kişilerde, farklılıkları anlama ve kabul etme konusunda içten gelen bir istek ve eğilim bulunur.

Kültürlerarası duyarlılığa ulaşıp kişiler genellikle yüksek içsel güdüye sahip olabilir. Bu kişiler aynı zamanda özsaygılı ve özdenetimci olabilir. Empati kuran, açık fikirli özellikler sergileyen kişilere örnek gösterilebilirler. Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin davranışsal boyutu olan kültürlerarası beceriklilik, bireylerin kültürel paylaşımları esnasında sonuca ulaşabilen davranışlar ortaya koyma ve iletişimsel gayelere ulaşabilmesidir. Kültürlerarası “yapabilme becerisi” iletişim yetenekleriyle ilgilidir ve iletişimin yerinde olması için her türlü iletişim kanalını barındırır (Üstün, 2011). İki ayrı kültürden bireylerle paylaşım içine girildiğinde, sözlü ve sözsüz iletişim kanallarını kullanarak sonuca ulaşılabilir.

Tok ve Bozkurt’a (2010) göre öğretmenlerin çalışma gayelerini asıl tetikleyen başkalarıyla faydalı iletişim yetenekleri ortaya koymaktır. Sınıf öğretmenlerinden beklenen temel yetkinlikler; etkili iletişim becerilerine sahip olmaları, öğrenme ortamlarını verimli hale getirmeleri, bilgiye ulaşma istekleriyle sürekli kendilerini geliştirmeleri, öğrencilerine karşı sevgi, saygı, şefkat ve adaletle yaklaşımları ile özgün ve sınırsız fikirler üretebilmeleridir. Sınıf öğretmeni, yeni nesillerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimine katkıda bulunan; yeni neslin dâhil olduğu topluluğu ve öz davranışlarını şekillendiren; iletişim ve bilgiye ulaşma yeteneklerinin olgunlaşmasına yön veren kişilerdir (Rehber, 2009).

Türk kültürünün tanıtımı ve korunması amacıyla, 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda her yıl yurt dışına öğretmen görevlendirilmekte, bu kapsamda sınıf öğretmenleri de belirlenen ülkelere gönderilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024).

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışına görevlendirilen sınıf öğretmenlerinin; Türk kültürünü tanıtmaya, yayma ve koruma, yurt dışındaki vatandaşlar ve soydaşlarla kültürel bağ sürdürme ve güçlendirme, dini konularda bilgilendirme ve Türkçeyi öğretme görevleri doğrultusunda, kültürlerarası iletişime dair algılarını ortaya koymaktır. Yurt dışında Türkçe ve Türk Kültürü dersi vermek üzere görevlendirilen öğretmenler üzerine yapılan önceki çalışmalar genellikle öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri, görev tercih nedenleri, hazır bulunuşluk düzeyleri ya da genel

uyum sorunları çerçevesinde şekillenmiştir (Şen ve Adıgüzel, 2018; Yılmaz ve Tepe, 2020). Ancak bu çalışmaların büyük çoğunluğu farklı branşlardan öğretmenleri kapsamakta; sınıf öğretmenlerine özel olarak odaklanılmamaktadır. Ayrıca kültürlerarası iletişim algısı, genellikle dolaylı biçimde ele alınmış ve kavramsal düzeyde detaylandırılmamıştır. Bu çalışma, yalnızca sınıf öğretmeni kökenli bireylerin yurt dışı görevlendirmelerine odaklanarak alandaki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Kültürlerarası iletişimi sadece bir uyum meselesi olarak değil, aynı zamanda pedagojik etkileşim, temsil gücü ve kültürel aktarımın niteliği açısından da ele alması yönüyle özgündür. Böylece bu çalışma, hem eğitim bilimleri literatürüne katkı sağlamakta hem de Millî Eğitim Bakanlığının yurt dışı öğretmen politikalarına yönelik stratejik öneriler sunma potansiyeline sahiptir. Bu araştırma kapsamında görüşü alınan sınıf öğretmenlerinin gittikleri ülkede kültürlerarası farklılıkları fark etmeleri, kültürlerarası farklılıklara duyarlılıkları ve kültürlerarası beceriklilik yetenekleri geliştirmedeki yeterlilikleri incelenecektir. Yurt dışında görev yapan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarını belirlemek bu noktada önemli görülmektedir. Bu araştırmanın alanın bilim insanlarına ve alanın uygulayıcılarına getireceği önerilerle alana katkı sağlaması beklenmektedir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenler kültürel farklılık kavramını nasıl tanımlamaktadır?
2. Öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimleri nelerdir?
3. Öğretmenler kültürlerarası duyarlılık kavramını nasıl tanımlamaktadır?
4. Öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimleri nelerdir?
5. Öğretmenler kültürlerarası beceriklilik kavramını nasıl tanımlamaktadır?
6. Öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, yurt dışında çalışan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarını belirlemeye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji deseninden yararlanılmıştır. Fenomenoloji deseni asıl amacı bir olguya ilişkin bireysel deneyimlerin ne ve nasıl olduğunu belirlemeye çalışan nitel bir araştırma desendir (Ersoy, 2017). Araştırmanın bu yöntemle yapılmasındaki amaç, var olan durumu daha derinlemesine çalışmaktır. Nitel araştırmalar, olayları bir bütün olarak ve aslına uygun olarak ortaya çıkarmaya yönelik nitel bir süreç içerisinde izlendiği, doküman analizi, görüşme ve gözlem gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Birçok farklı bilim dalı tarafından kullanılan nitel araştırma yöntemi, insanların yaşamlarını nasıl yorumladıklarını, nasıl yaşadıklarını ve tecrübelerini nasıl anlamlı hale getirdiklerini anlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir (Merriam, 2018). Bu araştırma tasarımının tercih edilme nedeni, yurt dışında çalışan sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık, kültürlerarası duyarlılık ve kültürlerarası beceriklilik kavramlarını nasıl tanımladıklarını belirlemektir. Ayrıca kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimleri, kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimleri ve kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimlerini belirlemek olacaktır.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2024 yılında yurt dışında çalışan ve çalışmış sınıf öğretmenleriyle yapılmış olup, çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi, tetkik edilen olgunun anlaşılmasına yönelik bol bilgi sunar (Baltacı, 2018). Kartopu örnekleme yönteminin seçilmesinin amacı, kartopu örnekleme yönteminde örnekleme oluşturma süreci araştırmanın yapılacağı bireylerden birine ulaşarak yapılan görüşme sonunda o katılımcının önerdiği diğer kişilere, o bireylerle görüşme sonrası da onların önerdiği diğer kişilere ulaşarak katılımcı sayısını artırıp süreci devam ettirmektir (Koç-Başaran, 2017). Araştırma sorularına yanıt aramak amacıyla on bir sınıf öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Nitel araştırmalarda katılımcı sayısını belirlemede veri doyumu ulaşmak esastır. Veri tatminine ulaşabilmek için az veya çok kavramlarından çok optimum bir değere temas etmek gerekir (Tutar, 2022). Bu doğrultuda, yurt dışında görev yapan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarına ilişkin görüşlerinin alındığı görüşmeler, veriler tekrar etmeye başlayıp yeni bilgi gelmediği noktada sonlandırılmıştır. Tablo 1’de araştırmaya katılan okul yöneticilerinin betimleyici özellikleri sunulmuştur. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine Ö1- Ö11 arasında kodlar verilerek isimler gizli tutulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin betimleyici özellikleri.

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim Durumu	Mesleki Kıdem	Çalışılan Ülke
Ö1	Erkek	49	Yüksek Lisans	24	Özbekistan
Ö2	Erkek	49	Lisans	24	Kırgızistan
Ö3	Erkek	57	Lisans	36	Kırgızistan
Ö4	Erkek	50	Yüksek Lisans	26	Almanya, Kırgızistan
Ö5	Erkek	46	Lisans	26	Kırgızistan
Ö6	Erkek	49	Yüksek Lisans	27	Suudi Arabistan
Ö7	Erkek	49	Yüksek Lisans	25	Fransa
Ö8	Erkek	60	Lisans	31	Belçika
Ö9	Erkek	50	Lisans	27	Kuveyt
Ö10	Erkek	50	Lisans	25	Almanya
Ö11	Erkek	50	Yüksek Lisans	29	Suudi Arabistan

Tablo 1’de Sınıf öğretmenlerinin 9 tanesinin mesleki kıdemleri 24 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğu, diğer iki sınıf öğretmenin kıdemine ise 30 yılın üstünde olduğu görülmektedir. Dört sınıf öğretmenin aynı ülkede çalıştığı diğer sınıf öğretmenlerinin farklı ülkelerde çalıştığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Dataları belirleme gayesi ile nitel çalışmalarda faydalanan tekniklerden olan yarı yapılandırılmış görüşme formu tekniğinden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış form, sorulacak sorular önceden belirlenerek hazırlanır, görüşmeye göre ya da belirlenecek diğer sorularla görüşmenin gidişatını etkileyerek suallerin daha detaylı cevaplanmasının sağladığı görüşme biçimidir (Türnüklü, 2000). Yurt dışında çalışan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmalarda yarı yapılandırılmış altı adet soru hazırlanmıştır. Sorular için alanında uzman olan kişilerle görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmede soruların sayısında bir değişim olmamıştır. Soruların uygunluğunu test etmek amacıyla iki sınıf öğretmeni ile ön görüşme yapılmış ve soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Veri toplama aracı, yurt dışında görev yapan sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık, kültürlerarası duyarlılık ve kültürlerarası beceriklilik kavramlarına dair tanımlarını ve bu konulardaki deneyimlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmış altı açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Devlet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 16/05/2024 tarih ve 2024/202 sayılı etik onayı ile veriler toplanmıştır. Veriler, 2024 yılı Mayıs ayında toplanmıştır. Belirlenen sınıf öğretmenlerinden randevu alınmıştır. Sınıf öğretmenlerine çalışma hakkında bilgi verilmiş, sınıf öğretmenlerine kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı belirtilerek vereceği bilgilerin doğal olması sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşmeler, sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları yerde veya evlerinde yapılmış olup ortalama 60 dakika sürmüştür. Görüşme bittikten sonra bir sonraki görüşme için görüşülen öğretmenden yurt dışında daha önce çalışmış veya şu an çalışan bir kişinin iletişim bilgilerine ulaşılarak bir sonraki görüşmenin randevusu oluşturulmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Betimsel analiz tekniği kullanılarak toplanan veriler analiz edilmiştir. Çalışmaların kavramsal örgüsünü baştan net bir yolla ortaya konduğu araştırmalarda betimsel analiz yöntemi kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Betimsel analiz yaparken öncelikle analiz için sınır belirlenir, belirlenen sınırdaki verilerin kodlanması yapılır, elde edilen bulgular ayrıntılı bir şekilde tanımlanır ve bu bulguların yorumlanması yapılır. Bu yöntemin amacı, alınan bilgilerin okuyucuların anlayabileceği şekilde düzenlenmesini sağlamak (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Elde edilen veriler anlamlı bir şekilde bölümlere ayrıldı. Her bölüm kavramlaştırılmaya çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerin yanıtları incelenerek kodlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgular bölümünde yapılan kodlamaları destekleyecek alıntılara yer verilmiştir. Kodlar ortak noktalar bulunmak suretiyle bir araya getirilerek alt temalarda toplanmıştır. Alt temalar ilgili temanın altına konulmak suretiyle veriler analizi yapılmıştır.

İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik (Geçerlik ve Güvenirlik)

Nitel araştırmalarda, iknanın önemli kıstaslarından biri, toplanan verileri derinlemesine incelemek ve sonuçlara ne şekilde varıldığına açıklanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Yapılan çalışmaların güvenilir ve geçerli olabilmesi etik ilkeler çerçevesinde yapılması ile ilgilidir. Sınıf öğretmenlerinin adları yerine Ö1- Ö2 şeklinde semboller kullanılmıştır. Bu sayede kimlik bilgileri gizlenmiştir. Alan yazın taranarak sorulacak soruların iç geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. İki sınıf öğretmeni ile görüşme yapılarak soruların anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir. Sınıf öğretmenlerine, araştırmanın amacını açıklamak suretiyle güvenleri sağlanmaya çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerine görüşlerinin bulunduğu dokümanlar gösterilerek, görüşlerinde bir değişiklik olup olmadığı sorulmuştur. Araştırmanın dış geçerliliğini sağlamak için araştırma süresi ve kullanılan yöntemler çalışmanın içeriğinde yer almaktadır. Araştırmanın iç geçerliliğini artırmak için bulgular bölümünde alıntılar doğrudan yapılmıştır. Yapılan çalışmada alan uzmanlarından alt tema ve kodların oluşturulmasında görüşler alınmıştır.

Bulgular

Bu araştırmada amaç, yurt dışında görev yapan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algılarını belirlemektir. Gerçekleştirilen betimsel analizler sonucunda yurt dışında çalışan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen verilerle kültürel farklılık, kültürlerarası duyarlılık ve kültürlerarası beceriklilik kavramı; kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimler, kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimler ve kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimler olmak üzere altı tema altında toplanmıştır.

Öğretmenler Kültürel Farklılık Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır Sorusuna İlişkin Bulgular

Kültürel farklılık kavramı ile ilgili bulgular, öğretmenlerin görüşlerine göre; kültür farklılığı, dil farklılığı, şehir yapısı farklılığı, insan davranışlarının farklılığı, market ürünlerin farklılığı, gelenek-görenek farklılığı, ahlak ve etik değerler farklılığı, genel saygı ifadeleri farklılığı, din farklılığı, yaşadığı çevrenin kültürel, sosyal ve ekonomik farklılığı, milliyet ve etnisite farklılıkları, sosyal statü farklılığı, ekonomik durum farklılıkları, eğitim farklılıkları, yaşama biçimi farklılıkları ve halk bilimsel farklılıklar olmak üzere on altı koda ayrılmıştır. Her bir kod öğretmenlerin ifadeleriyle desteklenmiştir. Araştırmanın birinci sorusu, “Öğretmenler Kültürel Farklılık Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır?” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenler kültürel farklılık kavramını nasıl tanımlamaktadır.

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürel farklılık kavramı	Kültür farklılığı	Ö2, Ö4
	Dil farklılığı	Ö1, Ö5
	Şehir yapısı farklılığı	Ö1
	İnsan davranışlarının farklılığı	Ö1, Ö7, Ö10
	Market ürünleri farklılığı	Ö1
	Gelenek görenek farklılığı	Ö3, Ö5, Ö6, Ö8
	Ahlak ve etik değerler farklılığı	Ö3
	Genel saygı ifadelerinin farklılığı	Ö3
	Din farklılığı	Ö5, Ö6
	Yaşadığı çevrenin kültürel, sosyal, ekonomik farklılığı	Ö5
	Milliyet, etnisite farklılığı	Ö6
	Sosyal statü farklılığı	Ö5, Ö6
	Ekonomik durum farklılığı	Ö5, Ö6
	Eğitim farklılığı	Ö6
	Yaşama biçimi farklılığı	Ö8, Ö9
	Folklorik unsurların farklılığı	Ö11

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenler kültürler arası farklılık kavramını öncelikle gelenek, görenek ve insan davranışları farklılığı olarak tanımlamaktadırlar. Ayrıca kültür, dil, din, sosyal statü, ekonomik durum, yaşam biçimi, şehir yapısı, market ürünleri, ahlak ve etik değerler, genel saygı ifadeleri, yaşadığı çevrenin kültürel, sosyal ve ekonomik farklılığı, milliyet ve etnisite, eğitim, halk bilimsel farklılığı olarak da tanımlayan öğretmenler bulunmaktadır. Bu tanımlar yaşanan ülke şartları düşünülerek yapılmış olunabilir.

Öğretmenlerin Kültürel Farklılık Kavramını Tanımları

Öğretmenler tarafından yapılan kültürel farklılık kavramı tanımları şu şekildedir:

Türki cumhuriyetlerinde çalışan sınıf öğretmenleri, aşağıda kültürel farklılık kavramı tanımını yaparken insanların aynı soydan gelmesine rağmen gelenek ve göreneklerin farklı olabileceğine değinmiştir.

“Aynı soydan gelmemize rağmen gelenek ve göreneklerimizi farklı yaşamamız.”(Ö3)

Ö1 Kültürel farklılık kavramı tanımını yaparken öncelikli olarak dile değinmiştir. Bunun yanında şehir yapılarının da farklı olabileceğine dair vurgu yapmıştır. İnsan davranışlarının toplumdan topluma farklılık gösterebileceğine değinmiş ve bunu çalıştığı ülkede başkasının çocuğunu sevmenin yanlış anlaşıldığına dair örnek vererek açıklamıştır. Ö1 aynı zamanda ülkedeki market ürünlerine atıfta bulunarak onların da farklı toplumlarda değişiklik göstereceği konusunda açıklamada bulunmuştur.

“Öncelikle kültürel farklılık dildir. Şehir yapısı (mimari, trafik kuralları), insan davranışları (başkasının çocuğunu sevmek yanlış anlaşılabilir, farklı milletten herkes birbirine selam verir) hatta market ürünleri (farklı market ürünleri) bile kültürel farklılıktır.”(Ö1)

Ö10 kültürel farklılık kavramı tanımını yaparken insan davranışlarının geçmişten geldiğine değinmiştir.

“Bulunulan ortamdaki farklı kültürlerle sahip insanların geçmişten gelen kendilerinin davranışlarının sergilenmesi.”(Ö10)

Ö6 aşağıda kültürel farklılık kavramı tanımını yaparken bir arada bulunmaya değinmiş ve bunun ayrımını yaparken din, mezhep, milliyet, etnisite, gelenek-görenek, sosyal statü, ekonomik durum ve eğitim durumlarına değinmiştir.

“Aynı ortamda yaşamak, aynı şartları paylaşmak ve iletişim içinde olmak durumundaki grupların din, mezhep, milliyet, etnisite, gelenek-görenek, sosyal statü, ekonomik durum, eğitim vb. alanlarda birbirinden ayrışmasıdır.”(Ö6)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Farkındalık Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimleri gelenek, dil ve din olmak üzere üç alt tema altında gruplandırılmış daha sonra her alt tema kendi içinde kodlara ayrılmıştır. Her bir alt temaya ilişkin kodlar öğretmenlerin ifadeleriyle direkt desteklenmiştir. Araştırmanın ikinci sorusu, “Öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimleri nelerdir? ” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kültürlerarası Farkındalığa İlişkin Deneyimler.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimler.	Gelenek ile ilgili deneyimler	Büyüklerle beraber yaşama	Ö2,
		Yer minderleri kullanma	Ö2,
		Düğün adetlerinin farklı olması	Ö2,
		Göçebe kültürü yaşama	Ö2,
		Aile yapılarının farklılığı	Ö4, Ö7, Ö10
		Farklı kültürlerdeki bayramlara bakış açıları	Ö5, Ö9
		Tarihimiz farklı gözle bakma	Ö5
		Çocuk eğitimiyle ilgili kurallar	Ö5
		Temizlik alışkanlıkları	Ö7, Ö10
		Yayalara karşı çok saygılı olma	Ö8
		Yapılan yemeklerin farklı olması	Ö9
		Ayakkabı ile eve girme	Ö8
		Alkol kullanma	Ö8
		Misafir kabul etmeme	Ö8
	Dil ile ilgili deneyimler	Dostluğun işareti olarak birinin elini tutma	Ö1
		Dili bilmeyi farkındalık olarak tanımlıyor	Ö1, Ö7, Ö10
		Dil benzerliğinden dolayı yaşanan farklılıklar yanlış anlamalara sebep olma	Ö3
		Farklı kültüründen etkilenme	Ö3
	Din ile ilgili deneyimler	Namaz, oruç ve diğer ibadetler konusunda farklıydılar	Ö6
		Öğlen ezanı okunduğunda bütün iş yerlerinin kapanması	Ö11
		Kadınların tek başına sokağa çıkamaması.	Ö11

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin deneyimlerinin başında, aile yapıları, bayramlaşmalara bakışları, temizlik alışkanlıkları ve dili bilme gelmektedir. Ayrıca konuyla ilgili öğretmenlerin diğer deneyimleri, büyüklerle beraber yaşama, yer minderleri kullanma, düğün adetleri, göçebe kültürü yaşama, tarihimize farklı gözle bakma, çocuk eğitimiyle ilgili kurallar, yayalara karşı çok saygılı olma, ayakkabı ile eve girme, alkol kullanma, misafir kabul etmeme, dostluğun işareti olarak birinin elini tutma, farklı kültüründen etkilenme, namaz, oruç ve diğer ibadetler, öğlen ezanı okunduğunda bütün iş yerlerinin kapanması ve kadınların tek başına sokağa çıkamamasıdır.

Öğretmenlerin Kültürlerarası Farkındalığa İlişkin Geleneksel Deneyimleri

Öğretmenin görüşlerine göre büyüklerle beraber yaşama, yer minderleri kullanma, düğün adetlerinin farklı olması, göçebe kültürü yaşama, aile yapılarının farklılığı, farklı kültürlerdeki bayramlara bakış açıları, tarihimize farklı gözle bakma, çocuk eğitimiyle ilgili kurallar, temizlik alışkanlıkları, yayalara karşı çok saygılı olma, yapılan yemeklerin farklı olması, ayakkabı ile eve girme, alkol kullanma, misafir kabul etmeme, öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin geleneksel deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö7 kültürlerarası farkındalığa ilişkin yaptığı açıklamada ailelerin yapısının farklı olduğuna değinmiş. Çocukların belirli bir yaşa geldiğinde kendilerinin aile yapısından farklı olarak bağımsızlıklarını kazanmasına değinmiştir.

“Çocuklar yetişkin olduklarında aileden bağımsız olarak ekonomik bağımsızlık alma ve tek başına yaşama eğilimleri vardı.”(Ö7)

Ö5 kültürlerarası farkındalığa ilişkin yaptığı açıklamada her iki kültürde de bayramların önemli olduğunu söylüyor. Fakat bazı bayramların onlar için daha farklı bir öneme sahip olduğuna değinmiştir.

“...Mesela bizde dini ve milli bayramlar ne kadar önem arz ediyorsa onların bayramları da bizim için o kadar önem arz etmeye başladı. Mesela Nevruz Bayramı bizde sıradan bir bayramken Kırgız ve Özbekler de en önemli bayram olduğunu gördüm.”(Ö5)

Ö10 kültürlerarası farkındalığa ilişkin yaptığı açıklamada temizlik alışkanlıklarının farklı olduğunu aşağıdaki cümlelerle ifade etmiştir.

“Temizlik alışkanlıkları bizlerde saygı anlamda daha dikkatli iken onlarda daha rahat. (Burnunu rahatlıkla herkesin ortasında sesli bir şekilde çekebiliyor.”(Ö10)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Farkındalığa İlişkin Dil Deneyimleri

Öğretmenlerin ifadelerine göre birinin elini tutmayı dostluk göstergesi olarak görmek, dili bilmenin farkındalık anlamına geldiğini düşünmek, dil benzerliklerinden kaynaklanan yanlış anlamalar yaşamak ve farklı bir kültürden etkilenmek, onların kültürlerarası farkındalıkla ilgili dilsel deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö1 kültürlerarası farkındalığa ilişkin yaptığı açıklamada dil bilmenin önemli olduğuna değinmiş. Dilde kullanılan bazı kelimelerin farklı anlamlara geldiğini bunun kullanılması durumunda yanlış anlamalara sebep olunabileceğine değinmiştir.

“Dilden kaynaklanan kültürel farklılıktan dolayı öğrenciye huysuz dediğin zaman çocuk afallayabiliyor. Huy onlarda farklı bir anlamı var.”(Ö1)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Farkındalığa İlişkin Din Deneyimleri

Öğretmenlerin görüşlerine göre; namaz, oruç ve diğer ibadetler konusunda farklıydılar, öğlen ezanı okunduğunda bütün iş yerlerinin kapanması ve kadınların tek başına sokağa çıkamaması öğretmenlerin kültürlerarası farkındalığa ilişkin dinsel deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö11 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkede kadınların eşleri ile dışarıya çıkabileceklerine tek başlarına dışarıda dolaşamayacaklarına değinmiştir.

“Kadınların tek başına sokağa çıkamaması.”(Ö11)

Öğretmenler Kültürlerarası Duyarlılık Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır Sorusuna İlişkin Bulgular

Kültürlerarası duyarlılık kavramı ile ilgili bulgular öğretmenlerin görüşlerine göre; farklı kültüre karşı hoşgörü, kültürel saygı, kültürlerin birbirini özümsemesi, her toplumun yönettiği kültür değerleri, farklı kültüre sempati gösterme, farklılıkların bilinmesi, kabullenilmesi ve bu farklılıkların ayrıştırıcı bir çerçeve içine hapsedilmeden zenginlik sayılarak değerlendirilmesi, iletişimde olduğu, beraber yaşadığı toplumların kendisi gibi yaşam tarzları olduğunu gözlemlemesi ve bunlara karşı duyarlı davranması, birinin adet ve geleneklerine saygı duyma, gelenek ve göreneklerde birbirine saygı gösterme, kültürün öğelerine duyarlılık sağlama, sahip olunan kültürel değerleri kaybetmeden yaşanan yerdeki kültür unsurlarına saygı duyma olmak üzere on bir koda ayrılmıştır. Her bir kod öğretmenlerin ifadeleriyle desteklenmiştir. Araştırmanın üçüncü sorusu, “Öğretmenler kültürlerarası duyarlılık kavramını nasıl tanımlamaktadır?” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenler Kültürlerarası Duyarlılık Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürler arası duyarlılık kavramını	Farklı kültüre karşı hoşgörü	Ö1
	Kültürel saygı	Ö2
	Kültürlerin birbirini özümsemesi	Ö3
	Her toplumun yönettiği kültür değerleri	Ö4
	Farklı kültüre sempati gösterme	Ö5
	Farklılıkların bilinmesi, kabullenilmesi ve bu farklılıkların ayrıştırıcı bir çerçeve içine hapsedilmeden zenginlik sayılarak değerlendirilmesi	Ö6
	İletişimde olduğu, beraber yaşadığı toplumların kendisi gibi yaşam tarzları olduğunu gözlemler ve bunlara karşı duyarlı davranması	Ö7
	Birinin adet ve geleneklerine saygı duyma	Ö8
	Gelenek ve göreneklerde birbirine saygı gösterme	Ö9
	Kültürün öğelerine duyarlılık sağlama	Ö10
	Sahip olunan kültürel değerleri kaybetmeden yaşanan yerdeki kültür unsurlarına saygı duyma	Ö11

Tablo 4 incelendiğinde, yurt dışında çalışan öğretmenlerimiz kültürlerarası duyarlılık kavramını tanımlamıştır. Yapılan tanımlarda öğretmenler kültürlerarası duyarlılık kavramını farklı bir şekilde ifade etmeye çalışmışlardır. Her öğretmen kişisel görüşleri ile kavramı ifade etmeye çalışmışlardır.

Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılık Kavramı Tanımları

Öğretmenler tarafından yapılan kültürlerarası duyarlılık kavramı tanımlar şu şekildedir:

Ö6 kültürlerarası duyarlılık kavramını tanımlarken öncelikle farklılıkların bilinmesine değinmiş, ardından bu farklılıkların kabul görmesi gerektiğini ve bunların zenginlik olarak görülmesi gerektiğine değinmiştir.

“Farklı kültürlerden insanlarla iletişime girerken farklılıkların bilinmesi, kabullenilmesi ve bu farklılıkların ayrıştırıcı bir çerçeve içine hapsedilmeden zenginlik sayılarak değerlendirilmesi olarak tanımlayabilirim.”(Ö6)

Ö5 Kültürlerarası duyarlılık kavramı tanımını aşağıdaki gibi yaparken farklı kültürlerle sempati ile bakıldığına değinmiş. Bunu yaparken onları kendi kültürel öğeleriyle ölçtüğüne ve bu konuda önyargılı davranıldığına değiniyor. O kültürün içerisinde geçirilen zamanla o kültürü tanımaya başladığına ve bakış açılarının değiştiğine değiniyor. Bu açıklamasını örneklerle destekliyor.

“Genel olarak farklı kültürlerle sempatik ilgiyle bakıyoruz. Ama onları kendi kültürümüzle yargılıyoruz. Bu konuda ön yargılıyız. Ama zamanla paylaşımlarımız arttıkça diğer kültürlerle bakışımızda esneme aslında evrenselleşme başlıyor. Diğer kültürlerdeki insanlar bizim bayramlarımızı kutladığında mutlu oluyoruz ama biz aynı duyarlılığı ancak zamanla paylaşımlarımız arttıkça göstermeye onların bayramlarını da merak edip tanıyıp ve bizde kutlamaya başlıyoruz (örneğin paskalya bayramlarını, yumurta boyama).”(Ö5)

Ö6 kültürlerarası duyarlılık kavramı tanımını yaparken entegrasyon ve asimilasyon kavramlarına vurgu yaparak iletişime geçilen kültürün yapısına göre kavramı açıklamaya çalışıyor.

“Entegrasyon ve Asimilasyon diye iki kavram vardır. Bu kavramlardan benim kültürümü dışlamaya çalışan asimilasyon varsa o kültüre uyum sağlamam. Entegrasyon varsa o kültürün öğelerine duyarlılık sağlıyorum.”(Ö6)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılık Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimleri gelenek ve göreneklere duyarlılık, yaşam tarzına duyarlılık, dini duyarlılık olmak üzere üç alt tema altında gruplandırılmış daha sonra her alt tema kendi içinde kodlara ayrılmıştır. Her bir alt temaya ilişkin kodlar öğretmenlerin ifadeleriyle direkt desteklenmiştir. Araştırmanın dördüncü sorusu, “Öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimleri nelerdir? ” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığa İlişkin Deneyimler.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürler arası duyarlılığa ilişkin deneyimler	Gelenek ve göreneklere duyarlılık	Gelenekleri öğrenme Her sektörde kadınların çalışması Yerel kıyafetler giyme Düğün törenleri Misafir gelince o ailenin ölmüşlerine dua etme Büyüklerle saygılı olma Kendi kültürlerinin farkında olmaya başlama Tütsü yapma Yöresel ikramların geri çevrilmesini yadırgama Yerel lehçe kullanma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö8, Ö11 Ö2, Ö2 Ö1, Ö5 Ö1 Ö1 Ö3 Ö3 Ö3 Ö8
	Yaşam tarzına duyarlılık	Uygun olmayan davranışlar sergileme Lokantalarda alkol kullanma Tuvaletlerde taharet musluğunun olmaması Yemek yeme alışkanlıkları Tanımamıza rağmen karşı cinsle selamlaşma	Ö2, Ö9, Ö10 Ö1 Ö1 Ö3, Ö9 Ö4, Ö7
Dini duyarlılık		Bayram duyarlılığı Dişi hayvan eti yememe Başörtüsüne karşı olduklarını düşünme İbadet yeri tahsis etme	Ö5, Ö7, Ö8 Ö6 Ö7 Ö7

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimlerinin başında; gelenekleri öğrenme, tanımamıza rağmen karşı cinsle selamlaşma, uygun olmayan davranışlar sergileme ve bayram duyarlılığı gelmektedir. Ayrıca konuyla ilgili öğretmenlerin diğer deneyimleri, düğün törenleri, yemek yeme alışkanlıkları, her sektörde kadınların çalışması, yerel kıyafetler giyme, misafir gelince o ailenin ölmüşlerine dua etme, büyüklerle saygılı olma, kendi kültürlerinin farkında olmaya başlama, tütsü yapma, yöresel ikramların geri çevrilmesi yadırgama, yerel lehçe kullanma, lokantalarda alkol kullanma, tuvaletlerde taharet musluğunun olmaması, yemek yeme alışkanlıkları, dişi hayvan eti yememe, başörtüsüne karşı olduklarını düşünme ve ibadet yeri tahsis etmedir.

Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığa İlişkin Gelenek ve Görenek ile İlgili Deneyimleri

Öğretmenlerin görüşlerine göre gelenekleri öğrenme, her sektörde kadınların çalışması, yerel kıyafetler giyme, düğün törenleri, misafir gelince o ailenin ölmüşlerine dua etme, büyüklerle saygılı olma, kendi kültürlerinin farkında olmaya başlama, tütsü yapma, yöresel ikramların geri çevrilmesi yadırgama ve yerel lehçe öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin geleneksel deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö2 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkedeki insanların kendi ülkelerindeki dizileri seyrederek kendi kültürlerine ait gelenek ve görenekleri öğrendiklerine ve bundan dolayı kültürlerine daha duyarlı davrandıklarına değinmiştir.

“Bizim ülkemizdeki dizileri seyrederek ülkemizdeki kültürü öğrenmişler bizim bazı davranışlarımıza saygı gösteriyorlar.”(Ö2)

Ö4 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkedeki öğretmenin ramazanın başladığı ilk gün yanına gelerek ramazan hakkında bilgi aldığına ve bilgiler doğrultusunda geleneklerini öğrenerek daha duyarlı davrandıklarına değinmiştir.

“...Ramazan’ın başladığı ilk gün bana geldi ve “Bugün Ramazan?” dedi. Bende “Evet” dedim. Ramazan’da ne yapıyorsunuz diye sordu. Yemek yemiyoruz, su içmiyoruz, cinsel ilişkide bulunmuyoruz dediğimde adamın hoşuna gitti, çok güldü. Adam 1 yıl geçmesine rağmen beni gördüğü zaman gülerak şakalaşır. Böyle şeyleri takip ediyorlar öğrencilerden dolayı. Öğrencilerin çoğu, çoğu demeyelim de Müslüman öğrencileri çok olduğu için bayramları takip ediyorlar. Ramazan Bayramını bildikleri için bayramımızı kutlarlar.”(Ö4)

Ö5 gelenek ve göreneklerle ilgili duyarlılık deneyimlerinde yaptığı açıklamada, farklı oyunların oynandığına, konuşmalar yapıldığına, organizatörler olduğuna ve bunun onlara komik geldiğine değinmiştir.

“Kırgız Düşünlerinde bizdekilerden farklı olarak balonla falan oyunlar oynanıyor, herkes tek tek iyi dileklerde konuşmak için tek tek mikrofonla konuşuyorlardı ve bu bize garip gelmişti. Düşünlerini yöneten tamada adı verilen organizatörler eşliğinde oyun oynatılması bize komik gelmişti.” (Ö5)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığa İlişkin Yaşam Tarzı ile İlgili Deneyimler

Öğretmenlerin görüşlerine göre, uygun olmayan davranışlar sergileme, lokantalarda alkol kullanma, tuvaletlerde taharet musluğunun olmaması, yemek yeme alışkanlıkları ve tanımamıza rağmen karşı cinsle selamlaşma öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin yaşam tarzı deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö10 yaptığı açıklamada ona göre uygun olmayan bir olayda farklı kültürdeki meslektaşları olayın olumsuz bir davranış olmadığına değindi. Farklı kültürdeki insanların yaşam tarzlarına saygı duyulması konusuna değinmiştir.

“Teneffüste iki yabancı öğrenci uygun olmayan davranış sergiledi. Nöbetçi öğretmen “kavga etmiyorlar o yüzden sıkıntı yok” dedi.”(Ö10)

Ö4 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkede selamlaşmanın bir yaşam tarzı olduğuna, buna zamanla alıştığına, bu yaşam tarzının ülkesinde yanlış anlaşılabilirliğine değindi.

“Bir insanla karşı karşıya geldiğin zaman özellikle karşı cins diyelim. Göz göze geldiğin zaman mutlaka selam verip geçerler. Bu çok güzel, hoşuma giden bir durum. Mesela Türkiye’de karşı karşıya geldikleri zaman yüzünü mutlaka çevirirsin özellikle karşı cinsten insanlar bu duruma gelirse. Almanya’da öyle değil. Bir kadınla erkek yüz yüze geldiği zaman mutlaka gülümseyerek selam verirler. Bu hoşuma giden bir durum.”(Ö4)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığa İlişkin Dini Duyarlılık ile İlgili Deneyimleri

Öğretmenlerin görüşlerine göre bayram duyarlılığı, dişi hayvan eti yememe, başörtüsüne karşı olduklarını düşünme ve ibadet yeri tahsis etme öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığa ilişkin dinsel deneyimlerini oluşturmaktadır.

“Cadılar bayramında diğer kültürlerin çocukları kapımızı çalıp hediyeler istediler biz de onlara hediyeler verdik.”(Ö7)

Ö7 karşı kültürün kendi dini değerlerine duyarlı davrandıklarını bunun için özel menü hazırladıklarına değinmiştir.

“Domuz etini yemediğimiz için bizi misafir ettiklerinde veya okullarındaki Müslüman çocuklara domuz eti yerine farklı menü çıkarırlardı.”(Ö7)

Öğretmenler Kültürlerarası Beceriklilik Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır Sorusuna İlişkin Bulgular

Kültürlerarası beceriklilik kavramı ile ilgili bulgular öğretmenlerin görüşlerine göre; farklı kültürü özümse, ona uyum sağlama, onların kültürel öğelerini anlama, farklı kültürü tanımak, yaşamak, yabancı kültüre yatkınlık, açık olma, o kültürü benimseme ve verimli bir şekilde yaşama, o kültürden herhangi bir şey yapabilme, farklı kültürün becerilerini yapabilme, farklı kültürlerden kişi veya gruplarla etkileşim içine girildiğinde doğru iletişim yolunu ve dilini kullanmak, duvarları yıkıp köprüleri kurma, kültürel farklılıkların farkına varması ve bunlara duyarlı davranmasından sonra onu davranışa dönüştürme, onlara ait davranışları zamanla sergileyebilme, farklı kültürden insanların birbirlerinin kültürlerine ait ritüelleri vb. şeyleri yapabilme, karşı kültürden bizim hedeflediğimiz amaca uygun olan davranışları, uygulamaları, problemleri çözmedeki izledikleri yolları benimseme ve farklı kültüre maruz kalan insanların onların sosyal yaşamlarına uyum sağlama olmak üzere on bir koda ayrılmıştır. Her bir kod öğretmenlerin ifadeleriyle desteklenmiştir. Araştırmanın beşinci sorusu, “Kültürlerarası beceriklilik kavramını nasıl tanımlamaktadır?” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenler Kültürlerarası Beceriklilik Kavramını Nasıl Tanımlamaktadır

Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürler arası beceriklilik kavramını	Farklı kültürü tanıma, yaşama,	Ö1
	Farklı kültürü özümse, ona uyum sağlama, onların kültürel öğelerini anlama,	Ö2
	Yabancı kültüre yakınlık, açık olma, o kültürü benimseme ve verimli bir şekilde yaşama,	Ö3
	O kültürden herhangi bir şey yapabilme,	Ö4
	Farklı kültürün becerilerini yapabilme,	Ö5
	Farklı kültürlerden kişi veya gruplarla etkileşim içine girildiğinde doğru iletişim yolunu ve dilini kullanmak, duvarları yıkıp köprüleri kurma,	Ö6
	Kültürel farklılıkların farkına varması ve bunlara duyarlı davranmasından sonra onu davranışa dönüştürme,	Ö7
	Onlara ait davranışları zamanla sergileyebilme,	Ö8
	Farklı kültürden insanların birbirilerinin kültürlerine ait ritüelleri vb. şeyleri yapabilme,	Ö9
	Karşı kültürden bizim hedeflediğimiz amaca uygun olan davranışları,	Ö10
	uygulamaları, problemleri çözmedeki izlediklerini yolları benimseme,	Ö11
	Farklı kültüre maruz kalan insanların onların sosyal yaşamlarına uyum sağlama,	Ö11

Tablo 6 incelendiğinde, yurt dışında çalışan öğretmenlerimiz kültürlerarası beceriklilik kavramını tanımlamıştır. Yapılan tanımlarda öğretmenler kültürlerarası beceriklilik kavramını farklı bir şekilde ifade etmeye çalışmışlardır. Her öğretmen kişisel görüşleri ile kavramı ifade etmeye çalışmış olabilir.

Öğretmenlerin Kültürlerarası Beceriklilik Kavramı Tanımları

Öğretmenler tarafından yapılan kültürel beceriklilik kavramı tanımları şu şekildedir:

Ö6 kültürlerarası beceriklilik kavramını tanımlarken öncelikle doğru iletişim yolunu ve dilini kullanmaya bunun sonucunda da köprüleri kurarak kültürlerarası becerikliliğe değinmiştir.

“Farklı kültürlerden kişi veya gruplarla etkileşim içine girildiğinde doğru iletişim yolunu ve dilini kullanmak, duvarları yıkıp köprüleri kurmak olarak tanımlıyorum.” (Ö6)

Ö11 kültürlerarası beceriklilik kavramının tanımını aşağıdaki gibi yaparken farklı kültürlere maruz kalmanın sonucunda yaşanan kültürün sosyal yaşamına uyum sağlanmasına değinmiştir.

“Farklı kültüre maruz kalan insanların onların sosyal yaşamlarına uyum sağlaması.”(Ö11)

Ö7 kültürlerarası beceriklilik kavramı tanımını yaparken farklılıkların farkına varılmasına, farklılıklara duyarlı olunmasına ve bu farklılıkların davranışa dönüşmesine değinmiştir.

“Kültürel farklılıkların farkına varması ve bunlara duyarlı davranmasından sonra onu davranışa dönüştürmesi.”(Ö7)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Beceriklilik Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimleri kültürel beceriklilik ve dilsel beceriklilik olmak üzere iki alt tema altında gruplandırılmış daha sonra her alt tema kendi içinde kodlara ayrılmıştır. Her bir alt temaya ilişkin kodlar öğretmenlerin ifadeleriyle direkt desteklenmiştir. Araştırmanın altıncı sorusu, “Öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimleri nelerdir?” şeklindedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Kültürlerarası Becerikliliğe İlişkin Deneyimler.

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimler	Kültürel beceriklilik	Yerel kiraathane kültürüne uygun davranma,	Ö2
		Farklı kültürün yiyecek ve içecek kültürüne uyum sağlama, öğrenme,	Ö2, Ö9
		Farklı kültürün yöresel ürünlerini kullanma,	Ö2, Ö11
		Yöresel halk oyunlarını öğrenme,	Ö3, Ö5
		Farklı grupların kültürlerini öğrenerek bir arada olmalarını sağlama,	Ö6
		Selamlaşma,	Ö7
		Randevulara zamanında gitme,	Ö7
		Nezaket ifadelerini daha fazla kullanma,	Ö7, Ö8
		Sıra beklemede sabırlı olma,	Ö8
		Trafikte korna çalmama.	Ö10
		Düzgün park etme.	Ö10
		Akşam 22’den sonra ses yapmama.	Ö10
		Yöresel kıyafetler giyme	Ö11
		Farklı kültürün dilini kullanma,	Ö1, Ö2, Ö5
	Dil becerikliliği	Farklı kültürdeki insanlarla iletişim kurma	Ö1, Ö3
		Dil kursu alma	Ö3, Ö11
		Dillerini bilmediğimiz için fazla beceri öğrenememe	Ö4

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin deneyimlerinin başında; farklı kültürün yiyecek ve içecek kültürüne uyum sağlama, öğrenme, farklı kültürün yöresel ürünlerini kullanma, yöresel halk oyunlarını öğrenme, yöresel halk oyunlarını öğrenme, farklı kültürün dilini kullanma, farklı kültürdeki insanlarla iletişim kurma ve dil kursu alma becerikliliği gelmektedir. Ayrıca konuyla ilgili öğretmenlerin diğer deneyimleri; yerel kıraathane kültürüne uygun davranma, farklı grupların kültürlerini öğrenerek bir arada olmalarını sağlama, selamlaşma, randevulara zamanında gitme, sıra beklemede sabırlı olma, trafikte korna çalmama, düzgün park etme, 22.00'den sonra ses yapmama, yöresel kıyafetler giyme ve dillerini bilmediğimiz için fazla beceri öğrenemedir.

Öğretmenlerin Kültürlerarası Becerikliliğe İlişkin Kültürel Beceriklilik ile İlgili deneyimleri

Öğretmenlerin görüşlerine göre; yerel kıraathane kültürüne uygun davranma, farklı kültürün yiyecek ve içecek kültürüne uyum sağlama, öğrenme, farklı kültürün yöresel ürünleri kullanma, yöresel halk oyunlarını öğrenme, farklı grupların kültürlerini öğrenerek bir arada olmalarını sağlama, selamlaşma, randevulara zamanında gitme, nezaket ifadelerini daha fazla kullanma, sıra beklemede sabırlı olma, trafikte korna çalmama, düzgün park etme akşam 22.00'den sonra ses yapmama ve yöresel kıyafetler giyme öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin kültürel beceriklilik deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö2 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkedeki insanların kendi ülkelerindeki gibi siyah çay ve ince belli bardak kültürünün olmadığına, onların yeşil çay ve geniş fincan kullandığına değindi. Fakat zamanla onların çaylarını ve fincanlarını kullanmaya başladığını söyledi.

“Kırgızların siyah çay kültürleri yoktu ve bizim gibi ince belli bardak kullanmıyorlardı onların yeşil çay kültürleri vardı ve geniş fincanlarda içiyorlardı bizde zamanla onlar gibi davranmaya başladık.”(Ö2)

Ö5 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkedeki öğrencilere kendi yöresel halk oyunlarını öğrettiğine değinmiş. Kendisinin de çalıştığı kültürün halk oyunlarını öğrendiğine ve oynamaya devam ettiğini dile getirmişti

“Farklı kültüre sahip çocuklara bizim geleneksel oyunlarımızı öğrettik. Yine aynı şekilde bizde onlardan yöresel oyunlarını öğrendik ve bu oyunları hatırlıyorum ve oynuyoruz.”(Ö5)

Ö7 kültürel beceriklilik ile ilgili duyarlılık deneyimlerinde yaptığı açıklamada, çalıştığı ülkedeki insanların nezaket ifadelerini çok fazla kullandığına bunun zamanla alışkanlık haline geldiğine değinmiştir.

“Nezaket ifadelerini çok fazla kullanıyorlardı bu da zamanla bizde de alışkanlık haline geldi.”(Ö7)

Öğretmenlerin Kültürlerarası Becerikliliğe İlişkin Dil Becerikliliği ile İlgili Deneyimler

Öğretmenlerin görüşlerine göre; farklı kültürün dilini kullanma, farklı kültürdeki insanlarla iletişim kurma, dil kursu alma ve dillerini bilmediğimiz için fazla beceri öğrenememe öğretmenlerin kültürlerarası becerikliliğe ilişkin dil deneyimlerini oluşturmaktadır.

Ö2 yaptığı açıklamada yaşadığı ülkede yöresel kelimeler öğrendiğini söyledi. Bu kelimeleri kendi ülkesine geldiğinde de kullanmaya devam ettiğine değindi.

“Orada yaşadığım süre içerisinde çocuklara cigit, büyüklere bayke, conkız, büyüklere ece deniyordu bu kavramlar zamanla bende alışkanlık haline geldi yurda döndükten sonra bunları kullanmaya devam ettim.”(Ö2)

Ö3 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkenin dilini öğrenmeye başlayınca kamuya açık yerlerde daha fazla bulunmaya başladığına bu sayede yaşadığım ülkedeki insanlarla daha fazla iletişime geçtiğine değinmiştir.

“Kırgız dilini öğrenmeye başlayınca pazarlarında, marketlerinde vb. yerlere daha fazla gitmeye başladım ve iletişime daha fazla girmeye başladım.”(Ö3)

Ö11 yaptığı açıklamada çalıştığı ülkede bir meslektaşının o ülkenin kültürünü öğrenebilmek için dil kursuna gittiğine bu sayede o ülkenin kültürüne daha iyi uyum sağladığına değinmiştir.

“Bir meslektaşım bu kültürü daha iyi öğrenebilmek için dil eğitimi aldı bunun sayesinde de o kültürle daha iyi uyum sağladı.”(Ö11)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, yurt dışına Türk kültürü öğretmeni olarak atanan sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası iletişim algıları incelenmiştir. Araştırma yarı yapılandırılmış altı soru üzerinden yürütülmüş, sorular betimsel analiz yöntemiyle analiz edilerek kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Sonuç, tartışma ve öneriler bölümü yapılırken bulgularda belirlenen ortak noktalar dikkate alınarak; farklılık kavramı ve farkındalıklara duyarlılık deneyimleri, duyarlılık kavramı ve duyarlılık deneyimleri, beceriklilik kavramı ve beceriklilik deneyimleri bir arada sunulacaktır. Araştırmaya benzer çalışmalar bulunmamakla birlikte yakın çalışmalar yer almaktadır örneğin Şen ve Adıgüzel (2018) Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmenlerinin yurt dışı görevlerine ilişkin kaygı ve hazırbulunuşluk durumları belirlemeye yönelik, Yılmaz ve Tepe (2020) yurt dışında görev yapan okutmanların kültürlerarası iletişim algılarının incelenmesine yönelik, Yalçın (2019) yurt

dışında görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ve mesleki gelişimlerine etkisini belirlemeye yönelik, Arıcı ve Kırkkılıç (2017) yurt dışında görev yapan Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin, Türkçe ve Türk kültürü derslerine ilişkin görüşlerini incelemeye yönelik yapılan çalışmalara rastlanmıştır. Alan taraması yapıldığında, genellikle yabancılarla ikinci dil olarak Türkçe öğretimi ve okullardaki yabancı öğrencilerin uyum süreçleri, öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmiştir.

Araştırmanın birinci teması öğretmenlerin kültürel farklılık kavramını nasıl tanımladıklarının tespitine yöneliktir. Bu temayı açıklarken öğretmenler en fazla gelenek ve göreneklerde farklılık ve insan davranışlarının farklılığı ile bu kavramı açıklamışlardır. İkinci teması ise öğretmenlerin kültürlerarası farkındalık deneyimlerinin neler olduğunu tespiti yöneliktir. Temaya bakıldığında gelenek ile ilgili deneyimler, dil ile ilgili deneyimler ve din ile ilgili deneyimler şeklinde üç alt tema ile sınıf öğretmenleri farkındalık ile ilgili deneyimlerini açıklamaya çalışmışlardır. Sınıf öğretmenleri bu alt temaları açıklarken öncelikli olarak aile yapılarının farklılığını ve dil bilmeyi farkındalık olarak görmüşlerdir. Bu iki tema genel olarak incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin farklılık ve farkındalıkla ilgili duyarlılık deneyimlerinde; gelenek, dil ve din kavramlarının ortak unsurlar olarak öne çıktığı görülmektedir. Kültür kavramı ve kültürü meydana getiren unsurları belirlemeye yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde; “Kültür, yalnız bir ulusun din, ahlak, hukuk, us, estetik, dil, iktisat, felsefe ve fenle ilgili yaşayışlarının uyumlu bir toplamıdır” (Gökalp, 2019). Kültürün gelenekler birliği, yaşam şekli, düşünceler, kıymetler, davranışlar, bilgi, inanç sistemleri, dil, adet, sanat, beslenme, bilgi, eğitim gibi unsurları içerdiği görülmektedir (Eğinli, 2011; Güvenç, 1994, akt. Başbay ve Bektaş, 2009, s.33). Bu çalışmada, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık tanımlamaları yukarıda sıralanan unsurlar ile tutarlılık göstermektedir. Kültürel farkındalık ile ilgili deneyimler incelendiğinde yukarıdaki kültür kavramının açıklamalarında yer alan unsurları da içerdiği görülmektedir. Ancak çalışmada yer alan sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık tanımlamasının en çok gelenek ve göreneklerde farklılık ve insan davranışlarının farklılığında yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer kültürel farklılık tanımlamalarının ise daha az vurgulandığı belirlenmiştir. Kültürlerarası farkındalık deneyimlerinde sınıf öğretmenleri aile yapılarının farklılığını ve dil bilmeyi farkındalık olarak görmektedir. Gelenek, dil ve din ile ilgili kültürel farklılıkların daha fazla vurgulanması, çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı ülkelerde bu kavramların daha fazla kullanılmasından kaynaklanabilir.

Araştırmanın üçüncü teması öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılık kavramını nasıl tanımladıklarını tespiti yöneliktir. Bu temada öğretmenlerin tanımları birbirinden farklı olmakla birlikte duyarlılık deneyimlerinde yer alan alt temalarla örtüşmektedir. Araştırmanın dördüncü teması öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılık deneyimlerinin neler olduğunu tespiti yöneliktir. Temaya bakıldığında gelenek ve göreneklere duyarlılık, yaşam tarzına duyarlılık ve dini duyarlılık şeklinde üç alt tema ile sınıf öğretmenleri duyarlılık ile ilgili deneyimlerini açıklamaya çalışmışlardır. Sınıf öğretmenleri bu alt temaları öncelikli olarak gelenekleri öğrenme, uygun olmayan davranışlar sergileme ve bayram duyarlılığı ile bu kavramları açıklamıştır. Bu iki temanın geneline bakıldığında sınıf öğretmenleri duyarlılık kavramını ve duyarlılığa ilişkin deneyimleri gelenek ve göreneklere duyarlılık, yaşam tarzına duyarlılık ve dini duyarlılık kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla kendi kültürleri ile bulundukları ülkenin kültürü arasında karşılaştırma yaparak kültürel duyarlılıklara ulaştıkları görülmüştür. Farklı gelenek ve göreneklerle ile alışveriş yaparken öğretmenler kendilerinin en rahat oldukları ortamların ortak tarih, dil, din, kültür, duygular, turizm, yemek ve Türk dizileri hakkında etkileşimde oldukları anlar olduğunu dile getirdi (Yılmaz ve Tepe, 2020). Bu süreçte tüm kültürlerin kendi içinde değerli olduğu sınıf öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir. Öğretmenlerin ders planlarken öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılıklarını dikkate aldıkları, yaşadıkları kültüre içselleştirdikleri, öğrencilerinin bireysel farklılıklarını önemsedikleri ve kendilerini onların yerine koydukları söylenebilir (Yılmaz ve Tepe, 2020). Bu araştırma da yapılan çalışmadaki sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılıklarını destekler niteliktedir. Bu bağlamda, Bulduk vd. (2011) kültürlerarası duyarlılığı; ‘kültürel farklılıkları anlama, kabul etme ve takdir etmede gerekli olan içsel motivasyonun aktif bir isteğe dönüşmesi’ şeklinde tanımlamaları da bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Bu bağlamda, Bulduk vd. (2011) kültürlerarası duyarlılığı; ‘kültürel farklılıkları anlama, kabul etme ve takdir etmede gerekli olan içsel motivasyonun aktif bir isteğe dönüşmesi’ şeklinde tanımlamaları da bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Kültürlerarası duyarlılık kavramı kültürel farklılıkları bilme, tanıma ve beğenme gibi duygusal özellikleri ifade etmektedir (Fritz vd., 2002). Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kültürel duyarlılık kavramını ve kültürlerarası duyarlılığa ilişkin deneyimlerini ifade ederken, öncelikli olarak gelenek ve göreneklere, ardından yaşam tarzı ve dini değerlere yönelik duyarlılıklarını vurguladıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin, bulundukları ülkenin kültürel ve duygusal özelliklerini tanıma sürecinde edindikleri deneyimlerin, kültürel duyarlılık geliştirme çabalarını desteklediği; bu sürecin aynı zamanda yerel toplumla daha sağlıklı iletişim ve etkileşim kurmalarına yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmanın beşinci teması öğretmenlerin kültürlerarası beceriklilik kavramını nasıl tanımladıklarını tespiti yöneliktir. Bu temada öğretmenlerin tanımları birbirinden farklı olmakla birlikte beceriklilik deneyimlerinde yer alan alt temalarla örtüşmektedir. Araştırmanın altıncı teması ise öğretmenlerin kültürlerarası beceriklilik deneyimlerinin neler olduğunu tespitine yöneliktir. Bu temada öğretmenlerin tanımları birbirinden farklı olmakla birlikte beceriklilik deneyimlerinde yer alan alt temalarla örtüşmektedir. Temaya bakıldığında kültürel beceriklilik ve dil becerikliliği şeklinde iki alt tema ile sınıf öğretmenleri beceriklilik ile ilgili deneyimlerini açıklamaya çalışmışlardır. Sınıf öğretmenleri bu alt temaları öncelikli olarak farklı kültürün dilini kullanma, farklı kültürün yiyecek ve içecek kültürüne uyum sağlama-öğrenme, farklı kültürün yöresel ürünlerini kullanma, yöresel halk oyunlarını öğrenme, nezaket ifadelerini daha fazla kullanma, farklı kültürdeki insanlarla iletişim kurma, dil kursu alma ile bu kavramları açıklamıştır. Bu iki temanın

geneline bakıldığında sınıf öğretmenleri, beceriklilik kavramını ve beceriklilik ile ilgili deneyimleri kültürel beceriklilik ve dil becerikliliği kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Farklı kültürlerdeki insanlarla bir arada olmanın olumlu yönleri olduğunu ve bu yönlerin; yeni kültürleri tanımanın bakış açısını geliştirdiği, kişiye yeni bilgiler sağladığı, sosyalleşmeyi artırdığı, empati kurma fırsatı ve önyargıları değiştirme fırsatı sağladığı Bulduk vd. (2017) araştırma bulguları ile de tespit edilmiştir. Kültürlerarası beceriklilik iletişim becerileriyle ilgilidir ve iletişimin etkili olması için her türlü sözlü ve sözsüz iletişimi içerir (Üstün, 2011). Araştırmanın alt temalarından biri dil becerikliliği yukarıda yapılan tanımla örtüşmektedir. Yılmaz ve Tepe (2020) yaptıkları araştırmada, yurt dışında görev yapmanın öğretmenlere kültürel anlamda katkıları olduğunu belirtmiş bu katkıları farklı kültürleri tanımak, yeni bir lisan öğrenmek ve öz güveni artırmak olarak belirlemişlerdir. Bu çalışma da yapılan çalışmayı destekler nitelikte olmuştur. Kültürlerarası beceriklilik deneyimlerinde alt tema olarak karşımıza çıkan dil becerikliliğini desteklemektedir. Dil becerisinin farklı kültürlerde çalışmak durumunda kalındığında çok önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

Sonuçları dikkate almak suretiyle aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

- Sınıf öğretmenleri farklılık kavramını ve farkındalıklara ilişkin duyarlılık deneyimleri temasında gelenek, dil ve din kavramları ortak kavram olarak görmektedir. Yurt dışına Türk kültürü öğretmeni olarak görevlendirilecek olan öğretmenlerin eğitimlerinde bu farklılıklar göz önüne alınarak hazırlanacak eğitim programlarına yol gösterebilir.
- Sınıf öğretmenleri duyarlılık kavramını ve duyarlılığa ilişkin deneyimler temasında gelenek ve göreneklere duyarlılık, yaşam tarzına duyarlılık ve dini duyarlılık kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Yurt dışına Türk kültürü öğretmeni olarak görevlendirilecek olan öğretmenler için ülkeler bazında hazırlanacak kitapçıklar, uygulamalar gibi materyaller ülkelerin kültürlerinde duyarlılık gösterdikleri konular bir araya getirilerek öğretmenlerin görev yaptıkları ülkelere daha kolay uyum sağlamaları sağlanabilir.
- Sınıf öğretmenleri beceriklilik kavramını ve beceriklilik ile ilgili deneyimler temasında kültürel beceriklilik ve dil becerikliliği kavramlarını ortak kavram olarak görmektedir. Yurt dışına Türk kültürü öğretmeni olarak görevlendirilecek olan öğretmenlerin gidecekleri ülkeye gitmeden önce sahip olması gereken beceriklilikler belirlenerek yapılacak hizmet içi eğitimlerle bu becerikliliklerin uygulamalı olarak sınıf öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin öğrenmesi sağlanabilir.
- Ayrıca Türk kültürü öğretmeni olarak görevlendirilecek olan öğretmenlerin gittikleri ülkede onlarla ilgili görevli olan eğitim ataşelikleri veya müşavirliklerde görevli olan kişilerin bu ülkede daha önce görev yapmış öğretmenlerden veya bu alanda akademik çalışması olan eğitimcilerden seçilmesi öğretmenlerin uyumlarını kolaylaştırabilir.

Yapılan çalışmaya benzer bir çalışma yapılarak ülkeler bazında her ülkenin farklılıkları, duyarlılıkları ve beceriklilikleri belirlenerek alana ve ülkelere çalışacak öğretmenlere katkıda bulunulabilir.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Kurulu'nun 16.05.2024 tarihli ve 2024/202 numaralı kararı ile onay alınmıştır.

Yazar Katkısı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Kaynaklar

- Arıcı, B. ve Kırkkılıç, H. A. (2017). Yurt dışında görev yapan Türkçe ve Türk kültürü öğretmenlerinin Türkçe ve Türk kültürü derslerine ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(41), 480-500. <https://doi.org/10.16992/asos.12043>.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34, 30-43.
- Bekiroğlu, O. ve Balcı, Ş. (2014). Kültürlerarası iletişim duyarlılığının izlerini aramak: İletişim fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (35), 429-459. <https://doi.org/10.21563/sutad.187110>.
- Bhawuk, D. P. S. ve Brislin, R. (1992). The measurement of intercultural sensitivity using the concepts of individualism and collectivism. *International Journal of Intercultural Relations*, 16, 413-436. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(92\)90031-o](https://doi.org/10.1016/0147-1767(92)90031-o).
- Bulduk, S., Tosun, H., ve Ardiç, E. (2011). Türkçe kültürler arası duyarlılık ölçeğinin hemşirelik öğrencilerinde ölçümsel özellikleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics*, 19(1), 25-31.
- Chen G. M. (1990). Intercultural communication competence: Some perspectives of research. *Howard Journal of Communications*, 2(3), 243-261. <https://doi.org/10.1080/10646179009359718>
- Chen, G. M. ve Starosta, W. J. (1997). A review of the concept of intercultural sensitivity. *Human Communication*, 1(1), 1-16.
- Eğinli, A. T. (2011). Kültürlerarası yeterliliğin kazanılmasında kültürel farklılık eğitimlerinin önemi. *Öneri Dergisi*, 9(35), 215-227.
- Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.). *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (s. 81-138). Anı Yayıncılık.
- Fritz, W., Möllenberg, A. ve Chen, G. M. (2002). Measuring intercultural sensitivity in different cultural contexts. *Intercultural Communication Studies*, 11(2), 165-177.
- Gökalep, Z. (2019). *Türkçülüğün esasları* (1.bs.). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Koç Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 47, 480-495. <https://doi.org/10.16992/asos.12368>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Bakanlıklar arası Ortak Kültür Komisyonunun çalışma esas ve usulleri ile bu komisyon tarafından yurt dışında görevlendirilecek personelin nitelikleri ile hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesine ilişkin karar* (03/07/2003 tarihli ve 25157 sayılı Resmî Gazete; 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı). <https://www.resmigazete.gov.tr>.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Nobel Yayınları.
- Hammer, M. R., Bennett, M. J. ve Wiseman, R. (2003). Measuring intercultural sensitivity: The intercultural development inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), 421-443. [https://doi.org/10.1016/S0147-1767\(03\)00032-4](https://doi.org/10.1016/S0147-1767(03)00032-4).
- Rehber, H. E. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin öğretmen yeterlikleri açısından müfettişlerden rehberlik beklentileri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Şen, Ü., ve Adıgüzel, F. B. (2018). Türkçe ve Türk kültürü dersi öğretmenlerinin yurt dışı görevini tercih etme nedenleri ve görevlerine ilişkin beklentileri. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 3(1), 67-90.
- Tok, H. ve Bozkurt, A. (2010). Sınıf öğretmenlerinin 1. 2. 3. sınıflar için ayrı yetiştirilmeleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 759- 778.
- Tutar, H. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik: Bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 117-140. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227323>
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Üstün, E. (2011). *Öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini etkileyen etmenler*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Yalçın, R. (2019). *Yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ve mesleki gelişimlerine etkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, G. ve Tepe, N. (2020). Yurt dışında görev yapan okutmanların kültürlerarası iletişim algılarının incelenmesi: Nitel bir araştırma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1616-1633.

Extended Abstract

Today, that communication technologies prevail the throughout world, the increasing number of employment areas, and the mobility of scientists and students and such factors have intensified communication among different cultures. This has made communication efficiency between different cultures stand out. The efficiency between different cultures can be evaluated in terms of the information, behavior, and ability to understand different cultures. The efficiency between different cultures is “the ability to perform the effective and proper behaviors in the sharing areas in which cultural sharings are wanted to be created” (Chen, 1990).

Purpose

The aim of this investigation is to introduce, expand and to protect Turkish culture in schools in foreign countries or in the schools of those countries, to protect and strengthen the relations between our citizens in different countries and our culture, to make them know more about religious topics and to detect the perception of the teachers who were assigned to teach Turkish about cultural communication. In this research, the class teachers’ realization of cultural differences in those foreign countries and their efficiency in improving the capability talents between cultures will be analyzed. Detecting teachers’ perceptions of communication among different cultures is important. This research, together with the suggestions that will be made, is expected to contribute to scientists and the performers of this area. To this end, the following questions were answered.

- 1) How do teachers identify cultural difference?
- 2) What are the teachers’ experiences of cross cultural awareness?
- 3) How do teachers identify cross cultural sensitivity?
- 4) What are the teachers’ experiences of cross cultural sensitivity?
- 5) How do teachers identify cross cultural capability?
- 6) What are teachers’ experiences of cross cultural capability?

Research Method

This research was conducted in a qualitative manner to search for teachers’ opinions concerning the detection of their cross cultural communication perception. This research was originally performed in 2024, together with the teachers who were working at that time and who had worked before. Among purposeful sampling techniques, snowball sampling was used. Before gathering the data, 2024/202 numbered ethic confirmation was made on May 16, 2024 by Duzce University Scientific Research and Publishing Ethic Committee. The research data were gathered by conducting semi structured interview form in May 2024. To analyze the gathered data at the end of the interviews, a descriptive analysis technique which is a qualitative technique was used.

Results

Teachers first identify cross cultural term as traditions and differences in human behaviors. The first experiences of teachers concerning their awareness of these are family patterns, their thoughts about wishing merry religious festivals, cleaning habits and learning the language. The findings about cross cultural sensitivity are divided into 11 codes: tolerance for different cultures, cultural respect, cultures’ absorbing each other, cultural values controlled by each society, feeling for each different culture, being aware of the differences, the acceptance of these and evaluating these without imprisoning these in a discriminator frame, behaving as an observer and sensitive for the communities who are in contact with and live together with, being respectful for one’s traditions, respecting each other about traditions, being sensitive to cultural features and respecting local cultures without losing their own cultural values. The teachers’ main experiences concerning cross-cultural sensitivity are learning the customs, despite not knowing them, greeting people of the opposite gender and showing improper behaviors and sensitivity for religious festivals. The findings concerning cross cultural capability according to teachers’ opinions are divided into 11 codes absorbing different cultures, complying with them, understanding their cultural features, knowing those cultures, susceptibility to foreign cultures, being open minded, embracing those cultures and living in an efficient way, being able to make something of that culture, being able to perform cultural skills, using the proper communication tool and language, breaking and bridging the gaps, realizing cultural differences and after being sensitive, making them daily behaviors, actions and the ways that they use to solve problems and the adaption of people who are exposed to different cultures. The main experiences of the teachers concerning cross cultural capability are becoming accustomed to food and drink culture, learning, using local tools, learning local folk dances, using that culture’s language, communicating with the people of a different culture and having language classes.

Discussion, Conclusion and Suggestions

In the theme of sensitivity to differences, class teachers regard customs, language and religion as a common concept. This, regarding the mentioned differences, can lead the education programs that will be prepared.

Class teachers regard the concept of sensitivity and sensitivity to traditions, lifestyle and religious topics that are in the theme of the experiences concerning sensitivity as a common concept. In the materials and booklets that will be prepared for the teachers who will be assigned to teaching Turkish culture abroad, the topics that each country show sensitivity to can be gathered to make teachers adapt those countries easily. Class teachers regard capability concept, cultural capability and language capability in the theme of capability concept as a common concept. Detecting the capabilities that the teachers who will be assigned for teaching Turkish culture abroad must have and present these in the education programs before the teachers leave our country can help them learn the capabilities needed. Asking help from the education attaché offices, from the consultants, from the teachers who worked in those foreign countries before or from the people who have academic studies on the topic can also help teachers who will be assigned to teaching Turkish culture abroad. By conducting a similar study, each country's differences, sensitivities and capabilities can be detected which can contribute to teachers working in those countries.